

A Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) – Importárak kibocsátásáthelyezés elleni mechanizmus átfogó ismertetése

Magyar Cement, Beton- és Mészipari Szövetség

Viziné Csősz Anita

környezetmérnök

Mi a CBAM?

Az Európai Unió karbonvám rendszere, amely a **szén-dioxid-intenzív importtermékekre alkalmazott karbonárat** jelenti.

Fő cél:

- a **carbon leakage (kibocsátásáthelyezés)** megakadályozása
- az EU iparának versenyképességének védelme
- globális dekarbonizáció ösztönzése
- A klímapolitikai célok elérésének támogatása

Alapelv:

Az EU-ba importált termékek karbonköltsége **azonos legyen az EU-ban gyártott termékekével** (EU ETS rendszer).

Jogszabályi alap:

2023/956 EU rendelet

Magyarországon: 2023. évi CV. törvény és a 602/2023. (XII. 22.) Korm. rendelet

Milyen termékekre vonatkozik?

A CBAM jelenleg **szén-intenzív iparágak termékeire** vonatkozik:

- cement
- vas és acél
- alumínium
- műtrágyák
- villamos energia
- hidrogén

Ezek az ágazatok különösen nagy **CO₂ kibocsátással** járnak.

A CBAM **az importált termékekbe beágyazott kibocsátást** veszi figyelembe.

.

CBAM időbeli ütemezés

1. Az EU-n kívüli gyártótól származó áru importőre a célország nemzeti hatóságának bejelenti a termék **beágyazott CO₂ kibocsátását**
2. Az EU előírásai szerint a gyártó kibocsátása alapján a nemzeti hatóság meghatározza a termékhez kapcsolódó karbonvámot
3. Az importőr **CBAM tanúsítványt vásárol**. A tanúsítvány értékének meghatározása az EU ETS karbonárához van igazítva.
4. CBAM tanúsítvány benyújtása a nemzeti hatóságnak.

Ha az exportáló országban már fizettek a CO₂ kibocsátás után karbonadót, az a tanúsítvány értékéből **levonható**.

2025-ben az Omnibus csomag egyszerűsítései:

- Adminisztratív terhek csökkentése (negyedéves bevallás helyett **éves adatszolgáltatás**)
- Import CBAM alóli **mentessége 50 tonna/év alatti** mennyiségű áru esetén
- CBAM importőrök/nyilatkozattevők **kötelező regisztrációja 2026. március 31-ig.**
- CBAM tanúsítvány értékesítés elhalasztása **2027. szeptember 1-ig.** A 2026. évre vonatkozó adatszolgáltatás alapján kell majd tanúsítványt venni.
- A tanúsítvány ára az EU ETS karbonárhoz igazodik

CBAM hatókörének jövőbeli kiterjesztés:

- **180 feldolgozott termék** is be fog kerülni a CBAM kötelezett áruk körébe, pl.: gépek, autóalkatrészek. (Bizonytalan vámtarifaszám esetében ajánlott a nemzeti vámhatóság állásfoglalásának kikérése, a későbbi problémák elkerülése érdekében.)
- **További iparágakat** is be akarnak vonni a CBAM hatókörébe (vegyipar, fém alapú feldolgozóipar, „fémintenzív” termékek, mint pl.: autóalkatrész, gépek, építőipari és infrastruktúra termékek, mint az acélszerkezetek, ipari berendezések.

Cél 2030-ra az összes ETS által érintett iparág bevonása.

A rendszer alapja az EU 2023/956 rendelet, amely közvetlenül alkalmazandó

Magyar jogi keret a 2023. évi CV. Törvény

- CBAM hazai intézményi és hatósági kerete
- Hazai eljárási szabályok kijelölése

Végrehajtási szabályozás a 602/2023. (XII.22.) Kormány rendeletben

- CBAM hatóság kijelölése (Nemzeti Klímavédelmi Hatóság)
- Hazai eljárások szabályozása
- Nyilvántartásba vétel és ellenőrzés

Aggályok:

- Az EU27-en kívüli export piacokon egyre kevésbé versenyképes ár kérdése, WTO kompatibilis megoldás keresése folyamatban van
- Az erőforrás-átcsoportosítás (pl. nem EU tag országban alacsonyabb CO₂ kibocsátású gyár termel EU-s piacra, a többi gyár kevésbé szigorú piacra termel) kérdése nem megoldott.

Kihívások:

- Számos végrehajtáson/felhatalmazáson alapuló jogi aktus és jogszabály megalkotása szükséges (jogi bizonytalanság)
- Az EU ETS részletes szabályozásának átültetése a CBAM-ra (biomassza felhasználás, monitoring és jelentéstétel, akkreditált ellenőrzés, termékek, CO₂ leválasztás, -hasznosítás, stb.)

Problémák:

- Monitoring és Jelentéstétel
- Hitelesítés és auditálás
- Referencia értékek meghatározása
- Alapértelmezett értékek meghatározása
- CBAM tanúsítványok kifizetése 2027-ben lesz esedékes,
- Kijátszás elleni védelem
- Közvetett kibocsátások (pl.: villamos energia) meghatározása

Cement Europe előzetes becslése a CBAM bevezetésével kapcsolatban

CBAM bevezetése az EU ETS szabadkvóták csökkentésének figyelembe vételével

EU ETS / CBAM	Unit	2026-2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045	2046-2050
<u>EUA price</u>						
EUA price scenario low	euro/EUA	€ 95	€ 130	€ 180	€ 230	€ 280
EU price scenario medium	euro/EUA	€ 131	€ 180	€ 260	€ 360	€ 460
EU price scenario high	euro/EUA	€ 167	€ 260	€ 390	€ 540	€ 690
<u>CBAM factor</u>						
CBAM current	%	82%	16%	0%	0%	0%
CBAM faster	%	70%	0%	0%	0%	0%
CBAM slower	%	92%	70%	30%	0%	0%

Összehasonlítás EU ETS költségek/tonna cement és CBAM költségek (2026. március)

Eredmények							
<u>EU ETS megfelelési kötelezettségek</u>							
current CBAM =@benchmark medium+CBAM current+CSCfactor low	Mtons/a	17	50	34	16	2	596
faster CBAM =@benchmark medium+CBAM faster+CSCfactor low	Mtons/a	27	60	34	16	2	701
slower CBAM =@benchmark medium+CBAM slower+CSCfactor low	Mtons/a	9	17	23	16	2	337
<u>EU ETS költségek</u>							
current CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	Beuro/a	2	7	6	4	0	91
faster CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	Beuro/a	3	8	6	4	0	102
slower CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	Beuro/a	1	2	4	4	0	56
<u>EU ETS költségek/tonna cement</u>							
current CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	euro/ton cement	€ 10	€ 39	€ 37	€ 21	€ 2	
faster CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	euro/ton cement	€ 16	€ 47	€ 37	€ 21	€ 2	
slower CBAM @EUA low+ benchmark medium+ CSCfactor low	euro/ton cement	€ 5	€ 13	€ 25	€ 21	€ 2	
<u>CBAM költségek a 2026. március 6-i adatok szerint</u>							
current CBAM @benchmark medium+EUA low	euro/ton cement	€ 18	€ 65	€ 94	€ 108	€ 124	
faster CBAM @benchmark medium+EUA low	euro/ton cement	€ 24	€ 74	€ 94	€ 108	€ 124	
slower CBAM @benchmark medium+EUA low	euro/ton cement	€ 13	€ 34	€ 76	€ 108	€ 124	

Köszönöm a figyelmet

Magyar Cement, Beton- és Mészipari Szövetség